

Rondblik

Vreselijk eerlijk Over de verwerping

H. Drost

Voorzichtigheid

Als je in het boek *De belijdenis van een gebroken kerk* van dr. W. Verboom leest over de voorgeschiedenis van de synode van Dordrecht, is het verrassend - voor mij tenminste wel - dat de gereformeerde partij zich erover beklaagt dat de anderen de leer van de verkiezing zo hoog op de agenda zetten. Ze zeggen dat er in de kerken altijd met maat en voorzichtigheid over zaken als verkiezing en verwerping is gesproken.

Men is om pastorale redenen voorzichtig. Het is een leer waar je je gemakkelijk aan stoot (in allerlei opzichten). Het is voor mensen die weinig geoefend zijn in het Woord van God, gauw te zwaar. Dat is een wijze insteek. En waar dat geldt van de verkiezing, geldt het tien keer zoveel als het gaat over de leer van de verwerping. Zou het niet beter zijn daarover niet te spreken?

Er moet over gesproken worden zoals de Bijbel dat zegt. En de Bijbel leert ons dat er een verwerping is van eeuwigheid. Hoe moet je er bijbels over spreken? Daar gaat het in dit artikel over.

Wij zijn God niet

In de discussie over dit gevoelige onderwerp ga je snel over de schreef. Er verscheen in de tijd rond de synode van Dordrecht een pamflet waarin staat dat mensen verworpen worden 'omdat hun roeping door God niet krachtadig is'. Dat is nu een voorbeeld van dat je te veel wilt zeggen. God roept mensen. En wat Hij zegt bij dat roepen, is volstrekt gemeend.

Wij zijn God niet, we weten niet wat Hij denkt. We weten wat Hij zegt en dat is serieus. Als je dat vasthoudt, hoef je niet de angst te hebben dat God niet serieus meent wat Hij zegt. Dat was de angst van Arminius. Hij was bang dat alles wat er in de kerk gebeurt - preken, dopen, avondmaal vieren - geen nut heeft als je ervan uitgaat dat God al weet wie er wel of niet bij hoort. Dat bezwaar hoor je steeds weer terugkomen. Het is ook begrijpelijk dat die reactie komt. Maar de denkfout is dat je God op menselijke manier behandelt. Bij Hem kan blijkbaar wel wat bij ons niet kan: iets oprecht zeggen terwijl zijn plan anders is. God is geen mens dat Hij liegen zal. Hij is in zijn spreken betrouwbaar.

God eren

Als we nu niet kunnen weten wat God denkt - waarom wordt er dan gesproken over wat God heeft besloten, zijn verkiezing en verwerping? Dat is even duidelijk als simpel: Gods Woord zegt dat.

Net zoals zondag 8 van de Heidelbergse Catechismus over de Drie-eenheid gewoonweg zegt dat we zulke moeilijke dingen geloven omdat Gods Woord dat zegt, moet je de leer van Gods besluiten (durven) belijden. Het is een besluit van verkiezing en van verwerping. Dat maakt God ons zelf bekend.

Een goede houding tegenover wat God ons zegt, is dat je je afvraagt wat Hij ons ermee zeggen wil. Waarom wordt de leer van de verwerping geopenbaard?

De leer van de verwerping leert ons te buigen voor Gods grootheid en majesteit. De Dordtse Leerregels willen voorkomen dat men God oneerlijkheid zou verwijten alsof Hij mensen in de zonde duwt. Maar ze willen ook voorkomen dat God er helemaal buiten komt te staan. Dan wordt Hij de God die wel het geloof geeft, maar door het ongelooft wordt verrast. God wordt nergens door verrast. Maar dat kan ik niet altijd rond krijgen. Dat leert ons dat we mensen zijn en dat er een tijd is om te redeneren, maar ook een tijd om ermee op te houden en... te buigen.

De leer van de verwerping laat ons ook zien hoe eerlijk God is. De leer van de verwerping betekent niet dat iemand verworpen kan zijn zonder dat hij of zij er iets aan doen kan. Op die manier spreekt de Bijbel niet over God. Hij kijkt altijd naar de inbreng en reactie van de mens. Hij is volstrekt eerlijk.

Esau is verworpen. Dat maakt de HERE zelfs voor zijn geboorte bekend. Maar ligt daarmee een vloek over zijn leven, kan hij geen kant meer op, is hij slachtoffer? Nee, de Bijbel maakt juist duidelijk dat Esaus gedrag er alles toe doet. Zijn eigen keuzes leidden hem naar de ondergang. De leer van de verwerping is *schrikanjagend voor hen die met God en Christus de Verlosser geen rekening houden, opgaan in de zorgen van de wereld en zich laten beheersen door zondige begeerten - tenminste zolang zij zich niet ernstig tot God bekeren (DL I,16).*

‘Als God de heilige, barmhartige en rechtvaardige God is - en dat is Hij! - dan schitteren die eigenschappen van hem ook in zijn omgaan met mensen. Verkiezing betekent: Hij verlaat niet wat zijn hand begon, ongelofelijk troostvol. En verwerping: Hij is God! Hij laat niet met zich spelen.’¹

Je medemens uitnodigen

Hoe ga je nu in de praktijk om met de leer van de verwerping? Wat doe je met de wetenschap dat je medemens verkoren kan zijn, maar ook verloren kan zijn?

De Bijbel laat ons zien wat dat betekent voor pastoraat en evangelisatie. Je stuit soms bij mensen op een geweldig hardnekkige ongehoorzaamheid. Je proeft verzet tegen God. Dat komt soms zo duidelijk aan het licht in de houding tegenover Jezus, in wie Gods liefde zich naar mensen uitstrekt.

Kostbaar is hij voor u, die erop vertrouwen. Voor wie er niet op vertrouwen, geldt echter: ‘De steen die de bouwers afkeurden is de hoeksteen geworden.’ En: ‘Het is een steen waarover men struikelt, een rotsblok waaraan men zich stoot.’ Zij struikelen omdat ze Gods woord niet gehoorzamen, daartoe zijn ze bestemd (1 Petr. 2:7-8).

Betekent dat nu dat je iemand afschrijft? Nee, dat gebeurt nergens in de Bijbel. Petrus laat ook in zijn brief zien dat je die conclusie nooit mag trekken. Hij zegt aan de ene kant dat het een gevaarlijk teken is als mensen God niet gehoorzamen, omdat het een teken van verwerping is. Maar aan de andere kant blijft de deur altijd open. Dat lezen we als hij schrijft aan zusters in de gemeente van wie de man niet gelooft. Die mannen zijn niet gehoorzaam aan het Woord van God. Moet je ze daarom afschrijven? Nee, hij roept die vrouwen op tot een christelijk gedrag dat die man tot inkeer kan brengen.

Voor u, vrouwen, geldt hetzelfde: erken het gezag van uw man. Dan zullen mannen die weigeren Gods boodschap te aanvaarden daarvoor gewonnen worden door het gedrag van hun vrouw, zonder dat zij iets hoeft te zeggen, omdat ze zien hoe zuiver u leeft uit ontzag voor God (1 Petr. 3:1-2).

Deze houding van nuchterheid en hoop is ook belangrijk voor evangelisatie. Het is een onbijbels optimisme wanneer je de boodschap in de wereld uitdraagt vanuit de (vaak verborgen) gedachte dat mensen wel zullen komen als je het aantrekkelijk genoeg voorstelt. De Bijbel spreekt zo niet over het missionaire werk. Niet iedereen komt, want niet ieder is uitverkoren. Nu moet je dat wel op de goede tijd zeggen: je moet als je het evangelie gaat vertellen, niet beginnen bij verkiezing of verwerping. Je moet het evangelie brengen aan zondaren (niet aan verkorenen of verlorenen). En dan? Dan wordt duidelijk wie erbij gaat horen en wie niet. Als het evangelie wordt verteld, zijn er mensen die komen en er zijn er die weglopen. Op die manier maakt het Woord van God duidelijk wie van God zijn en wie niet.

Onze Heiland leerde ons aan ieder het evangelie te brengen. Dat zegt hij in de gelijkenis van de zaaier. Door het zaaien wordt duidelijk hoe de zaken ervoor staan: er is verkiezing, er is ook verwerping.

Zijn leerlingen vroegen hem wat deze gelijkenis betekende. Hij antwoordde: 'Jullie mogen de geheimen van het koninkrijk van God kennen, maar de anderen krijgen alles in gelijkenissen te horen, opdat ze zien zonder inzicht en horen zonder iets te begrijpen (Luc. 8:9-10).

Noot

¹. R.H. Bremmer in: *In gesprek met oudere en nieuwe theologen*, Kampen 1991, p. 85.